

छर्चाच्या नवीन बाबी आणि
नवीन प्रमुख बांधकामे यांचे
बाबतीत असलेल्या वित्तीय
मर्यादामध्ये सुधारणा करणे.

महाराष्ट्र शासन

वित्त विभाग

शासन निर्णय क्रमांक:बीजीटी-२३८४/२३६/१/बीयुडी-२.

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक २० मे १९८५.

नि र्ण य

छर्चाच्या नवीन बाबी अथवा नवीन सेवा आणि नवीन मोठी बांधकामे यावरील छर्चाची सध्या अस्तित्वात असलेली वित्तीय मर्यादा, आवर्ती रु. ५०,००० व अनावर्ती रु. ५,००,००० लोकलेखा समितीच्या शिफारशीनुसार शासन निर्णय, वित्त विभाग क्रमांक बीजीटी-१०६७/७३/३३७/बी-१, दिनांक ५ फेब्रुवारी १९७३ व्दारे मान्य करण्यात आली आहे. वस्तुंच्या किंमतीत झालेली सर्वसाधारण वाढ लक्षात घेता नवीन बाबी वरील छर्चाचे वर्गीकरण करण्याची वर उल्लेखिलेली वित्तीय मर्यादा कमी होते व त्यामुळे छर्चा प्राथम्य समिती [ई.पी.सी.] व विधानमंडळ याकडे मंजूरी करिता पाठविण्यात येणा-या बाबींच्या संख्येत वाढ होते. ह्यास्तव नवीन बाबीवरील वित्तीय मर्यादा विधानमंडळ सचिवालयाच्या सल्ल्याने वाढविण्यात यावी असे वाटल्यामुळे वित्त विभागाने महालेखा-पाल यांचा सल्ला घेऊन नवीन बाबीवरील वाढीव वित्तीय मर्यादा सुचविणारी टिप्पणी विधानमंडळाच्या लोकलेखा समितीपुढे विचारार्थ व शिफारशी करिता ठेवली. समितीने दिनांक २६ मार्च १९८५ रोजी विधानमंडळात सादर केलेल्या आपल्या पंचविसाव्या अह-वालांत वित्त विभागाने प्रस्तावित केल्याप्रमाणे नवीन प्रमुख बांधकामे व छर्चाच्या नवीन बाबी यावरील खाली दर्शविल्याप्रमाणे सुधारित वित्तीय मर्यादा स्वीकारण्यात मान्यता दिली आहे.

रुपये

आवर्ती	१,००,००० [एक लक्ष]
अनावर्ती	१०,००,००० [दहा लक्ष]
नवीन प्रमुख बांधकामे	१०,००,००० [दहा लक्ष]

२. खाली दर्शविलेल्या स्पष्टीकरणाच्या अधिन राहून उपरोक्त वित्तीय मर्यादा स्वीकारण्यात येत आहेत.

[एक] "नवीन सेवा/नवीन प्रकारची सेवा" व "सेवेचे नवीन साधन" यातील फरक:-

"नवीन सेवा/नवीन प्रकारची सेवा" व "सेवेचे नवीन साधन" यामधील फरक स्पष्ट करणे आवश्यक आहे. नवीन सेवेवरील छर्चा कितीही कमी असला तरी त्यास विधिमंडळाची मान्यता घेतल्यानंतरच तो छर्चा करता येतो. उलटपक्षी विवक्षित मर्यादामेक्षा जास्त छर्चा

असेल तर "तेवेचे नवीन साधन" म्हणजे केलेल्या तरतूदीचा महत्वपूर्ण विस्तार, विवक्षित जादा बांधिलकी अथवा सुविधा असे समजण्यात येते. अशा प्रकारे "तेवेचे नवीन साधन" यावरील खर्च करण्यापूर्वी त्यात विधीमंडळाची मान्यता मिळविण्यासाठी ती बाब "नवीन प्रकारची सेवा" म्हणून समजण्यात येते.

वेळोवेळी उपस्थित होणा-या खर्चाच्या नवीन बाबी ह्या बहुतांशी "तेवेचे नवीन साधन" म्हणजेच "विद्यमान तेवेची वाढ" अशा अततात. "नवीन प्रकारची सेवा" (New Form of Service) अशा बाबी फारच कमी अततात व त्यावरील खर्च कितीही कमी असला तरी तशा प्रकारचा खर्च विनियोजन अधिनियमात त्यापूर्वी कोणत्याही तेवेमध्ये अंतर्भूत नसल्याने त्या खर्चात विधीमंडळाची मंजूरी घ्यावी लागते. त्यामुळे वर विहीत केलेली वित्तीय मर्यादा "तेवेचे नवीन साधन" यावरील बाबींना लागू होईल व "नवीन प्रकारची सेवा" यावरील बाबींना लागू होणार नाही.

[दोन] नवीन प्रमुख बांधकामे:- प्रमुख बांधकामाकरिता वित्तीय मर्यादा कामाच्या अंदाजित खर्चात लागू होईल व खाद्या वित्तीय वर्षात करावयाच्या प्रत्यक्ष खर्चात लागू होणार नाही.

[तीन] शासकीय मालमत्तेचे हस्तांतर :- जेव्हा शासकीय अंगिकृत व्यवसायाचे राज्य मालकीच्या खाजगी कंपनीमध्ये हस्तांतर करावयाचे असेल तेव्हा शासकीय मालमत्ता कंपनीला हस्तांतरीत करण्यापूर्वी लाक्षणिक मागणीद्वारे वा अन्य प्रकारे विधीमंडळाची मंजूरी घ्यावी लागते. त्याप्रमाणे अन्य पक्ष, संस्था, इत्यादींना १ लाख स्वयापेक्षा अधिक किंमतीच्या शासकीय मालमत्तेची देणगी अथवा हस्तांतरणे योग्य रितीने अर्थसंकल्पाच्या स्पष्टीकरणात्मक निवेदनात नमूद करून विधीमंडळाच्या नजरेत आणावी लागतात. या संबंधीचे आदेश शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक: ०/१०५२४५-चौदा, दिनांक ७ मे १९६२ व पूरक पत्र ०/६२/११३७२१/चौदा, दिनांक ११ सप्टेंबर १९६२ याद्वारे निर्गमित करण्यात आले आहेत. वर उल्लेखिलेल्या नवीन बाबींवरील सुधारित वित्तीय मर्यादामुळे शासकीय देणगी अथवा मालमत्तेचे हस्तांतरण यासाठी अतलेल्या वित्तीय मर्यादामध्ये [रु. १ लाख] फरक होणार नाही.

[चार] आवर्ती व अनावर्ती खर्च :- तथ्या आवर्ती व अनावर्ती खर्च अथवा प्रमुख बांधकामे यावरील प्रस्तावित खर्चाची खादी वित्तीय मर्यादा जरी ओलांडली तरी तदर खर्च नवीन बाब समजली जाते. आवर्ती व अनावर्ती खर्चाच्या मर्यादा स्वतंत्रपणे आणि पृथक्पणे लागू केल्याने खाद्या प्रस्तावातील आवर्ती व अनावर्ती खर्च स्वतंत्रपणे संबंधित मर्यादा ओलांडत नसेल परंतु आवर्ती व अनावर्ती खर्च मिळून अनावर्ती खर्चाची विहीत मर्यादा ओलांडत असेल तर अशी बाब नवीन बाब होते किंवा नाही असा मुद्दा उपस्थित होतो. काही इतर राज्याच्या प्रथा लक्षात घेऊन आवर्ती व अनावर्ती अशा दोन्ही प्रकारचा खर्च

अंतर्भूत असलेल्या बाबींकरिता खाली दर्शविल्याप्रमाणे वित्तीय प्रमाण स्वीकारण्यात आले आहे.

[अ] किमान वार्षिक आवर्ती खर्च रु. १, ००, ०००

अथवा

[ब] किमान अनावर्ती खर्च रु. १०, ००, ०००

[क] आवर्ती व अनावर्ती दोन्ही प्रकारचे खर्च अंतर्भूत असतील अशा प्रकरणांमध्ये एकंदर द्यावित्त्व रु. १०, ००, ००० किंवा त्याहून अधिक असावे.

३. हे आदेश निर्गमित केलेल्या दिवसापासून अंमलात आणण्यात यावेत.

४. महाराष्ट्र अर्थसंकल्प नियम पुस्तिका खंड एकच्या परिच्छेद ११३ मध्ये यथावकाश आवश्यक त्या सुधारणा करण्यात येतील.

५. ह्या आदेशाची इंग्रजी प्रत सोबत जोडली आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

ग. शा. मोंद्रेकर,
शासनचे सह सचिव,
वित्त विभाग.

प्रति

महालेखापाल-१, [लेखा व अनुमोदना], महाराष्ट्र, मुंबई;

महालेखापाल-२, [लेखा व अनुमोदना], महाराष्ट्र, नागपूर,

महालेखापाल-१, [लेखा परीक्षा], महाराष्ट्र, मुंबई,

महालेखापाल-२, [लेखा परीक्षा], महाराष्ट्र, नागपूर,

निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,

अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,

सर्व मंत्रालयीन विभाग, मुंबई,

x महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,

x प्रबंधक, मूळ न्याय शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई,

x प्रबंधक, अपील शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई,

सर्व कोषागार अधिकारी,

मंत्रालयाच्या सर्व विभागांखालील विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख,

सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,

वित्त विभागातील सर्व अधिकारी व कार्यासने,

निवड नसती.

x यंत्राने.

Revision of Monetary Limits for
New Items of Expenditure and
New Major Works.

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA

Finance Department,

Resolution No. BGT-2384/236/1/BUL-2.

Mantralaya, Bombay-400 032, Dated the 20th May 1985.

READ:- Government Resolution, Finance Department,
No. BGT-1067-73/337/B-1, dated 5th February 1973.

RESOLUTION:- The existing monetary limits for determining new items of expenditure or new Service, viz. Rs. 50,000/- for recurring expenditure and Rs. 5,00,000/- for non-recurring expenditure and new major works, were adopted as recommended by the Public Accounts Committee under Government Resolution, Finance Department, No. BGT-1067-73/337/B-1, dated the 5th February 1973. The above limits for classification of expenditure as 'New Items' are low having regard to the present level of prices and costs, and result in a large number of items being referred to the Expenditure Priorities Committee and the Legislature. It was, therefore, felt that these limits be raised suitably in consultation with the Maharashtra Legislature Secretariat. The proposal was accordingly examined by the Finance Department in consultation with the Audit and notes suggesting higher limits for determining new items of expenditure were placed before the Public Accounts Committee of the Legislature for its consideration and recommendation. The Committee in its Twenty-fifth Report presented to the Legislature on 26th March 1985 agreed that the following monetary limits as proposed by Finance Department, should be adopted for determining New Items of expenditure and New Major Works :-

	<u>Rs.</u>
Recurrent	1,00,000 (Rupees one lakh)
Non-recurrent	10,00,000 (Rupees Ten lakhs)
New Major Works	10,00,000 (Rupees Ten lakhs)

2. The above limits have therefore been adopted subject to the following amplifications :-

(i) Distinction between "New Service" and "New Instrument of Service" -

A distinction has to be drawn between a 'New Form of Service' and a 'New Instrument of Service'. Any expenditure however small, on a 'New Form of Service' can be incurred only after authorisation by the Legislature. On the other hand 'New Instrument of Service' has been understood to mean an important extension of a provision, specific additional commitment or facility on an existing service, if the expenditure exceeds a specific limit. A 'New Instrument of Service', thus defined has to be treated as if it is a 'New Form of Service' for the purpose of obtaining the authorisation of the Legislature before expenditure is incurred thereon.

The 'New Items of expenditure' as arising in the course of time would be in majority of cases, 'New Instrument of Service' i.e. expansion of existing 'Service'. Items of

'New Form of Service' would be very rare and approval of the Legislature for such items however small they may be, would be required to be taken since such expenditure may not have been included under any 'Service' in the Appropriation Act in the past.

The limits that have been prescribed above would thus be applicable to the expenditure on 'New Instrument of Service' and not to 'New Form of Service'.

(ii) New Major Works -

In the cases of major works, the limits would apply to the total estimated cost of each work and not to the actual expenditure to be incurred on the work during a particular financial year.

(iii) Transfer of Government Property -

When a Government undertaking is converted into a State owned Private Limited Company, specific approval of the Legislature is required to be obtained by means of a token vote or otherwise, for transfer of Government assets to the Company. Similarly, all transfers or gifts of Government property of a value exceeding Rs.1 lakh to outside parties, institutions, etc. are required to be brought to the notice of the Legislature by a suitable mention of it in the Explanatory Memorandum on the Budget. Orders in this respect have been issued under the Government Resolution, Finance Department, No.O/105245/XIV, dated the 7th May 1962, read with the Addendum No.O/62/113721/XIV, dated the 11th September 1962. The revised monetary limits for New Items will not affect the monetary limit (Rs.1 lakh) in respect of cases of transfers or gifts of Government property referred to above.

(iv) Recurrent and Non-recurrent expenditure -

At present proposals involving expenditure exceeding any one of the monetary limits prescribed for recurrent, non-recurrent expenditure or expenditure on new major works are treated as New Items of expenditure. Since the limits in respect of recurrent and non-recurrent expenditure are applicable individually and severally, difficulty arises in determining whether a proposal involving both recurring and non-recurring expenditure would constitute a New Item, if the recurring and non-recurring expenditure does not individually exceeds the respective limits but at the same time the total of the recurring and non-recurring expenditure exceeds the limit prescribed for non-recurring expenditure. After examining the practices followed by some other States, it has been decided to adopt the following monetary criteria for determining new items involving both recurrent and non-recurrent expenditure :-

(a) Minimum recurring expenditure (Rs.1,00,000 *
per annum

O R

(b) Minimum non-recurring expenditure of
Rs.10,00,000.

- (c) In respect of the cases involving both recurring and non-recurring liabilities, the total of recurring and non-recurring liabilities amounts to or exceeds Rs.10,00,000.

3. These orders should be given effect from the date of issue.

4. Necessary correction to para 113 of the Maharashtra Budget Manual, Volume I should be issued in due course.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra.

G.S. MANDREKAR,
Joint Secretary to the Government
of Maharashtra, Finance Department.
